

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.958.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 14. oktobra 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 120.

Štiridesetletnica tvrdke A. Šarabon v Ljubljani.

Jutri, dne 15. oktobra 1926 praznuje naš odlični somešan, veletržec g. Andrej Šarabon 40-letnico obstoja svoje trgovine.

ANDREJ ŠARABON.

S ponosom in zadoščenjem se lahko ozira jubilar na dolgo dobo svojega neutrudnega, vztrajnega in uspešnega dela. In s polno pravico! Saj je uprav tipičen primer slovenskega self-mademana, ki se je iz lastne moči povzpeli iz skromnih početkov na svoje sedanje odlično mesto in sijajen vzgled kaj premore preudarnost, pridnost, podjetnost in solidnost. Sin kmetijskih starišev, rojen l. 1860 pri Sv. Ani poleg Tržiča, je vstopil kot trgovski učenec pri tvrdki Bernard v Tržiču, služil kot trgovski sotrudnik samo kratek čas pri firmi N. Omersa v Kranju in prišel l. 1879 v Ljubljano v trgovino bivšega predsednika trgovske in obrtniške zbornice g. Iv. Perdana, ki je bila tedaj ena največjih specerijskih trgovin našega mesta.

Kot 26-letni mladenič je dne 15. oktobra 1886 otvoril na sedanjem mestu svojo lastno specerijsko trgovino v skromnem lokalu, kjer je bila prej mala branjarja. Delal je spočetka sam z enim učencem. Toda s pridnostjo, postrežljivostjo in solidnostjo si je kmalu pridobil tolikšen krog odjemalcev, da je že l. 1892 otvoril še sedaj obstoječo filijalo na Martinovi cesti. Trgovina je dobivala vedno večji razmah.

Ob prevratu je sicer izgubil vsled nove meje z Italijo vse svoje poslovne prijatelje po Notranjem, po Soški in Baški dolini. Zato pa je usmeril svoje delovanje na nove pokrajine naše razširjene domovine. Težko je bilo pridobiti preko Zagreba poslovne stike z ostalimi deli naše države. Ali njegovemu organizacijskemu talentu v zvezi s pravo trgovsko solidnostjo in kulantnostjo je uspelo navezati poslovne stike tudi v teh pokrajinah in razširiti in utrditi sloves tvrdke preko vseh delov Jugoslavije, tako da je danes med prvimi in največjimi specerijskimi trgovinami naše kraljevine.

Dasi obložen s posli svojega obsežnega podjetja, se ni nikoli izmikal, kadar ga je javnost klicala na zaupna mesta. Danes je načelnik Kmetijske po-

sojilnice ljubljanske okolice, član upravnega sveta Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo, član borznega razsodišča in upravni svetnik raznih važnih gospodarskih podjetij, kjer povsod uvažujejo njegovo trgovsko preizkušnost, njegovo gospodarsko previdnost in njegove preudarne nasvete. Je že dolgo vrsto let odbornik trgovskega bolniškega in podpornega društva, bil je dolgo vrsto let odbornik Gremija trgovcev v Ljubljani in član Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Dobršen del zaslug za jubilarne uspehe pa pripade tudi njegovi soprogi, milostivi g. Minki. Sama iz trgovske hiše, je stala jubilaru pri vseh poslih z nasveti, pa tudi z močno, spretno roko pri vodstvu trgovine vedno neumorno ob strani.

Ob pomembnem lepem jubileju, ki je v ponos slovenskemu trgovstvu, nam je prijetna dolžnost, pridružiti se mnogobrojnim čestitkam jubilaru, njegovi soprogi in njegovim zvestim, marljivim sotrudnikom z iskreno željo, da bi jubilar tako zdrav in čil kakor danes praznoval tudi svojo trgovsko 50-letnico. Podjetju samemu pa kličemo:

Vivat, crescat, floreat!

Politična kriza.

Ni dovolj, da nas davi že nekaj let sem gospodarska kriza, ki postaja zadnje čase jako občutna tudi v naši državi z njenim po večini še jako preprostim gospodarstvom. Vključ težkim gospodarskim in pridobitnim prilikam v državi pa v narodni skupščini in državnem vodstvu ni časa in ne volje za gospodarska vprašanja, ampak se pečajo le s strankarskimi in osebnimi zadevami strankarjev, iz krize prehajamo v krizo, tako, da ni niti časa, niti prilike za pozitivno gospodarsko delo.

Nismo politiki in se z njo tedaj ne pečamo, toda smo glasnik gospodarskih krogov, ki ječijo pod težo gospodarske krize in kot glasnik teh krogov moramo jasno in odločno zaklicati, da obsojamo najstrožje tako brezplodno politiko, kakoršna se vodi že nekaj časa. Ne krivimo nobene stranke, rečemo le, da so marsikateri stranki strankarske koristi bolj na srcu kot pa koristi skupnosti. Ko smo začeli graditi svojo državno zgradbo, večina strank ni gledala na to, da bi bila ta naša zgradba močna, trdna in zanesljiva, ampak gledala je le na to, da si izbere kolikor mogoče ugodna mesta v ti zgradbi. Strankarske in plemenske koristi so bile številnim narodnim voditeljem in strankarjem nad koristmi države in celega naroda. Poznamo žalostne posledice naše strankarske in plemenske razcepljenosti. Oropali so nas velikega števila naših bratov, lepih kosov naše zemlje, zunanaj naših sosednjih državnih meja so pobijali naše brate, požigali naše domove, narekovali gospodarsko in politično sužnjost. To je odsev našega strankarskega in plemenskega cepčenja.

Danes nas ogroža težka gospodarska kriza, ministri in politikastri pa z brezplodnim prerekanjem zapravljajo čas in povzročajo zopet nove krize.

Brezplodno razpravljanje v skupščini in večne vladne krize povzročajo ne samo nevoljo v narodu, ampak tudi zastoj v gospodarstvu in negotovost glede bodočnosti. Gospodarski krogi ne morejo z gotovostjo računati

kaj prinese druga vlada in kakšni bodo njeni nazori v gospodarskih vprašanjih, ako se sploh z njimi peča. Saj smo že doživeli, da je naslednja vlada krenila v čisto drugo smer v gospodarski politiki, kot jo je imela njena prednica.

Neprestane politične krize bi ne škodovala toliko gospodarstvu, če bi bile razmere že popolnoma vrejene in dani stalni temelji gospodarstvu in gospodarski politiki ter bile vsaj v gospodarskih vprašanjih stranke kolikor toliko složne. Toda tudi v gospodarski politiki si nasprotujejo in s tem škodujejo celemu narodu, ne samo

pripadnikom nasprotne stranke. — Brezplodnega strankarskega prerekanja in političnih kriz smo siti ter hočemo resnega dela za dobrobit naroda in države.

Tisoči brezposelnih, katerim se pridružujejo dnevno nove čete, hočejo dela in zaslužka, vpijejo po pametni in resni gospodarski politiki in po boju proti gospodarski krizi, ki danes mori ravnotako poljedelca, kakor našo trgovino, obrt in industrijo.

Zahtevamo, da vlada in narodno zastopstvo nastopi z vsemi silami proti gospodarski krizi, ki uničuje narodne sile in narodno premoženje.

Nemški denarni trg.

V seji Nemške državne banke je dejal predsednik dr. Schacht, da si je pridobil denarni trg kljub raznim znamenjem počasnega gospodarskega poživljenja svojo tekočo obliko in da je obnova glavničnega trga še naprej napredovala. Obtok bankovcev se je v mesecih julij, avgust in september pomnožil za ca 300 milijonov, kar je sledica dohoda inozemskih kreditov. To pomnoženje še ni nevarno, a dohod tujega denarja se ne sme vršiti tako hitro, da ne bi mogel iti z njim vstric produktivni razvoj nemškega gospodarstva. Procvit posameznih podjetij še ni procvit vsega gospodarskega telesa. Ta razvoj za banko še ni povod, da bi zapustila dosedanje razmerje do dolarja in da bi prepusti-

la tvorbo tečaja prostemu prometu. S tem ima državna banka možnost, da ureduje vpliva na prevelik dotok inozemskega kapitala. Vest, da hoče vpeljati državna banka zlate novce v plačilni promet, je brez podlage. Državna banka je popolnoma na stališču drugih velikih dežel, ki smatrajo nabiranje zlata pri banki za bolj pripravo in umestno obliko zlate valute kot pa za nasičenje prometa z zlatimi novci. Pred kratkim je označil dr. Schacht inozemsko zadolženje Nemčije s petimi milijardami in ni videl v tem dejstvu nič hudega; zastopa pa mnenje, da je nemško gospodarstvo sprejelo doslej že preveč inozemskega denarja, ali pa da je v nevarnosti, da ga bo sprejelo.

Tarifna konferenca v Zagrebu.

V smislu sporazuma, sklenjenega na izvozniškem kongresu v Beogradu, je sklicala zagrebska trgovska in obrtniška zbornica v ponedeljek dne 11. t. m. tarifno konferenco, katere so se udeležile skoro vse naše zbornice, zveze industrijev, mlinov ter zastopniki raznih velepodjetij. Interese Slovenije sta zastopala tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. Ivan Mohorič ter tajnik Zveze industrijev g. dr. A. Golia.

Predsedništvo je prevzel predsednik Zveze industrijev iz Zagreba g. S. D. Aleksander, na kar je zastopnik zagrebske trgovske zbornice gosp. dr. Karmanski podal referat o splošni konstrukciji in pomenu tarifne reforme. Za njim je prečital informativen referat tajnik Zveze industrijev v Zagrebu g. M. Bauer, ki je obsegal historijat razvoja tarifne politike v naši državi.

Nato je delegat Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani gosp. Ivan Mohorič predlagal, da mora anketa povodom kritike nove železniške tarife podvreči kritiki celokupen način gospodarstva v resoru ministrstva saobračaja. V drugem delu svojih izvajanj se je tajnik g. Mohorič obrnil na razmotrivanje položaja, ki je nastal za Slovenijo po tej tarifni reformi.

Za tajnikom g. Mohoričem je g. dr. Besarović, tajnik sarajevske trgovske zbornice, reagiral na očitke, da je luka Metković v novi tarifi specijelno favorizirana in ugotovi, da je to utemeljeno, ker je treba k tarifnim stavkom še prišteti stroške za pretovarjanje blaga, nadalje upoštevati dejstvo, da blago vsled pretovarjanja trpi na kvaliteti ter da je transport na ozkotirnih progah mnogo daljši kot pa v smeri na Sušak in Split.

Zastopnik Zveze špediterjev je predlagal, da se naj napetost med bla-

govnim razredom za polvagonsko nabiralno blago in med I. razredom poveča, ker je danes vsa boniteta, ki jo uživajo špediterji pri pettonskih tovorih nabiralnega blaga, samo 245 Din na progi Zagreb—Št. 11j—meja. Dalje je prosil tudi, da se pošiljatve bombaznih izdelkov kot nabiralno blago ugodneje tretirajo, posebno v prometu preko naših luk, ker zaenkrat še konvenira grosistom, da vozijo take vrste blago v nabiralnih pošiljativah po jadranski tarifi v Trst in nato po nižani jugoslovanski tarifi v Zagreb, kar jim je še vedno mnogo cenejše kot pa pri direktni pošiljlatvi.

Zastopnik Centrale industrijskih korporacij v Beogradu, tajnik g. dr. Miličević je nato govoril o razmerah v južni Srbiji, poudarjajoč, da je ohridska železnica sedaj iz tarife sploh izločena in da pri prometnih konvencijah z Grčijo ni bilo niti delegata ministrstva saobračaja.

Nato se je prešlo na drugi del ankete, na razpravo o položaju mlinarske industrije vsled nove tarife. Kot baza za razpravo je služil referat zagrebske zbornice, na kar so sledili obširni govori predsednika Oskarja Weismaerja v imenu osješkega mlinarja, dr. Bošnjaka v imenu Saveza jugoslovenskih mlinov, nadalje generalnega ravnatelja Narodne mlinarske industrije d. d. g. Axelrada in drugih. Reagirali so v prvi vrsti oni krogi, proti katerim so bila izvajanja in predlogi naperjeni, to je predstavitelj udruženja izvozničarjev in tajnik sarajevske zbornice g. dr. Besarović zaradi sarajevskega mlinarja.

Glede Slovenije je tajnik g. Mohorič izjavil, da se posvetovanje z mlinarji Slovenije vrši šele v sredo 13. oktobra t. l. v Mariboru, kjer se bo moglo zavzeti stališče glede že podanih predlogov, v ostalem pa je izjavil, da zastopa odločno stališče, da se ima veljavnost

tarife za pasivne kraje razširiti na celo Slovenijo. Ta predlog je nato tudi podrobno utemeljil.

Po reasumeju predsednika g. S. D. Aleksandra je bila dopoldanska razprava končana ter se je popoldne ob 3. uri nadaljevala podrobna razprava in debata glede resolucije. — Glede splošnega dela resolucije je vladala še precejšnja enoglasnost, da je treba proti neracionalnosti v resoru ministrstva saobračaja, proti abnormalnosti njegovega budžeta, kakor tudi, v spričo projektov za reorganizacijo celokupne prometne službe zavzeti načelno stališče, dočim ni bilo mogoče glede specijelne resolucije za mlinarsko industrijo doseči sporazum med posameznimi pokrajinami. Zagrebški interesi so morali umakniti svoje zahteve, nakar se je dosegel sporazum, da se v resoluciji samo splošno konstatira težka situacija, v kateri se nahaja vsled nove tarife celokupna mlinarska industrija in naglasi nujnost takojšnje remedure.

Reforma neposrednih davkov na češkoslovaškem.

Kakor pri nas je tudi Češkoslovaška zatekla na svojem področju različne zakone, po katerih so se pobirali neposredni davki v posameznih pokrajinah. Tudi na Češkoslovaškem so razni državni pribitki in avtonomne doklade ostrili davčna bremena. Specijelno glede posebne pridobnine je breme naravnost neznosno, ker skoro praviloma dosega maksimalno, zakonito dovoljeno obremenitev 80% obdačenega čistega donosa. Finančno ministrstvo je za odpravo raznih nedostatkov v dosednji zakonodaji postavilo osnutek zakona o neposrednih davkih, ki naj izenači razne predpise, zniža državno obremenitev in omeji prekomerne avtonomne doklade. Po osnutku bi obremenitev s posebno pridobnino, vstevši vse državne pribitke in avtonomne doklade, ne smela presegati ca. 44% obdačenega donosa. V ostalem je v izdatni meri porabljen biva avstrijska zakonodaja. Davčni minimum za dohodnino je določen na 7000 kron, ki se pri družinah z večjim številom otrok stopnjuje do 13.000 kron. Davčna lestvica je progresivna in obsega 20 stopenj. Obremenitev v teh stopnjah progresivno raste od 1% do 23%. Dohodnino od službenih prejemkov naj praviloma pobirajo delodajalci z odbitkom. Občna pridobnina naj bi se kakor v Avstriji ali kakor se namerava pri nas, pobirala po čistem dohodku. Davčna lestvica naj bi bila pa veliko nižja, kakor hoče naša vlada, in naj bi se progresivno dvigala od 0.5% do 4½%. Posebna pridobnina se zniža na 8% obdačenega donosa, ki se za podjetja z višjo rentabilnostjo poviša za 2 do 6%. Važno je, da smejo

vsa podjetja, pa naj plačujejo občno ali posebno pridobnino, tekotem petih let odpisati davka prosto vse nove investicije. Naši zakonodajci naj bi služilo za vzgled, da hoče novi osnutek smatrati za odbitno postavko tudi obresti obligacijskih posojil. Odbitnost teh obresti je za nas izredne važnosti, ker ministrstvo trgovine in industrije ravno sedaj pripravlja pravilnik za izdavanje industrijskih obligacij, ki pa nima pomena za naše praktične potrebe, ako se za obresti ne prizna odbitnosti pri odmeri posebne pridobnine.

Tudi druga davčna merila se z novim zakonom izdatno znižajo. Dohodnina ostane tudi po novem zakonu prosta avtonomnih doklad. Avtonomne doklade se v ostalem maksimirajo na 235% pri hišnem in na 470% pri ostalih davkih.

Že ti kratki podatki kažejo, da je češkoslovaški osnutek za gospodarstvo veliko ugodnejši, nego je osnutek v obliki, v kakršni ga je obdelal davčni odbor Narodne skupščine. Pri nas se hoče še naprej pobirati v splošnem višje davke nego v Avstriji, ki je šla na primer ravno glede posebne pridobnine pod nivo nameravane davčne stope na Češkoslovaškem.

Ogrsko gospodarsko pismo.

Po izboljšanju položaja ogrske industrije so prišli delavci z zahtevami po večjih mezdah. Industriji pa nočejo o tem nič slišati in pravijo, da je izboljšanje le neznatno. Industrija je dobila večja naročila in so se ji posrežile večje eksportne transakcije, ker je cene znižala. Vsled teh znižanih cen se pa nabavni stroški ne smejo zvišati, in gotovo je, da so mežde največji znesek v produkcijskih stroških. Industriji zahteve delavcev odklanjajo in pravijo, da bi se pogajali o njih šele po odločnem izboljšanju položaja in po razširjenju produkcije in produkcijskega aparata.

Konjunktura ogrske strojne industrije se je izboljšala. Več tovarn, ki so prej z delom prenehale, je začelo zopet delati, veliki obrati delajo po 48 ur na teden. Število v strojni industriji zaposlenih delavcev znaša 34 tisoč, to je 70 odstotkov v najboljši konjunkturi zaposlenega delavstva. A strojna industrija nima dosti kapitala. V zadnjih letih so izvedli popravila in investicije, kar se prej že 10 let ni zgodilo. Te investicije so požrle razpoložljivi kapital in se morajo zatekati tovarne sedaj k bančnim kreditom. To pa vzame ves zaslužek, in bodo začele tovarne sedaj izdajati zadolžnice.

Ogrska mlinarska industrija je v težki krizi, eksportne možnosti izginjajo čimdalje bolj. Ogrski mlini znižujejo cene in zahtevajo, da naj se za-

to znižajo tudi transportne tarife. V tej zvezi se vodi tudi boj proti tarifnemu kartelu donavskih plovbnih družb. Prej je bil med temi družbami hud konkurenčni boj, danes so združene v takozvanem river-sindikatu (river - reka) imajo enotne transportne tarife in ni zato nobene konkurence. Mlini zahtevajo, naj poseže vlada vmes in naj kartel plovbnih družb razdruži. Zanimivo je prav posebno to, da so ogrski mlini zmeraj v kartelih združeni in da zmeraj določajo enotne kartelne cene, sedaj pa da proti kartelom nastopajo. Kar je meni prav, ni tebi.

Britansko-ogrška banka, ki ima velike interese pri raznih ogrskih tovarnah opeke, se peča sedaj z ustanovitvijo trusta ogrskih opekarn. Ta trust naj se izvrši z združitvijo raznih akcijskih opekarskih družb. Strokovnjaki pravijo, da bi se že pričenjalo se izboljšanje v položaju ogrske opekarske industrije na ta način še bolj dvignilo in da bi s trustom izginila vsaka konkurenca.

Pred poltretjim mesecem se je sklenila kartelna pogodba med ogrskimi čistilnicami petroleja in med uvozniki petroleja. Ta kartel naj bi bil dal rafinerijam in importerjem skupaj monopol. Dosedanje skušnje pa kažejo, da štiti kartel samo koristi rafinerij, in delajo importerji sedaj na to, da se bo kartel po poteku pogodbe razpustil.

Ogrski lesni trgovci so sprožili misel ustanovitve srednjeevropskega lesnega kartela. Pravijo, da morajo za početo stavbno gibanje izkoristiti vse panoge lesne industrije in da se mora v prvi vrsti centralizirati prodaja stavbnega lesa. Ogrski interesi opozarjajo, da je bila pred vojsko Budimpešta središče trgovine s stavbnim lesom v nekdanji monarhiji in naj bi tudi novi kartel imel svoj sedež v Budimpešti. Stavbni les bi prodajal samo kartel, producenti lesa bi smeli imeti zveze samo z onimi trgovci, ki so člani kartela. Poročilo o nameravani ustanovitvi kartela so sprejeli ogrski strokovni krogi z velikim zanimanjem in so cene stavbnega lesa takoj poskočile.

PORAVNALNA STREMLJENJA V SREDNJI EVROPI.

Nemčija in Avstrija sta si napravili deloma pred vojsko, deloma po vojski poravnalni zakon, namenjen za zaščito onih ljudi pred konkurzom, ki so bili zmožni plačati. Dolžnikom, ki so pa nedolžnem prišli v zagato, naj bi se prihranila sramota konkurza. V povojni dobi kriz je bila dana prilika, da se preizkusijo praktične posledice poravnalnih zakonov. Na podlagi skušenj so najprej v Avstriji vpeljali nekatere spremembe, tako da je bila določena minimalna kvota 35 odstotkov, plačljiva tekom dveh

let. Sedaj so tudi Ogrri poravnalni zakon bistveno izpremenili, minimalna kvota je določena na 40 odstotkov, v izjemnih slučajih do 25 odstotkov, plačljiva do osem mesecev. Glavna novost je pa ta, da morajo trgovci in obrtniki pred sodnijsko poravnavo poskusiti z zasebno poravnavo pri deželnih kreditni zaščitni zvezi, obstoječi iz trgovskih zbornic in organizacij, ki ščitijo upnike. Za zasebno poravnavo je predpisan rok 30 dni. Sodba o novem poravnalnem postopanju je v splošnem ugodna in smatrajo zlasti ogrski način poravnave za posrečen. Marsikomu, ki je čisto nedolžen, bo na ta način prihranjena sramota. O ogrskem poravnalnem postopanju smo v Trgovskem listu že pisali.

KARTEL VELEBANK NA NEMSKEM.

Nemške banke se hočejo združiti v kartel, kvečjemu v dva. Pravijo, da hočejo po zgledu železne industrije bančno obrt racionalizirati in tako znižati velike upravne stroške. Za kartel se zavzema tudi predsednik Državne banke, dr. Schacht. Dogovori se vršijo že dalj časa, do končnega zaključka pa še ni prišlo. Brž ko se začne o takih stvareh govoriti, je gotovo kaj na tem.

Trgovina.

Izvoz suhih sliv iz brčklega trga. Iz brčklega trga se je izvozilo v času od 20. IX. 1926 do 26. IX. 1926 celokupno 10.730.62 kg suhih sliv. V glavnem se je izvozilo v:

Kraljevino SHS	216.00 kg
Češkoslovaško	1240.52 kg
Avstrijo	1244.73 kg
Nemčijo	1026.43 kg
Italijo	693.06 kg
Ogrsko	118.04 kg
Poljsko	150.40 kg
Norveško	135.00 kg
Švico	216.00 kg
Nizozemsko	216.00 kg

skupaj 5.256.18 kg

V času od 27. IX. do 3. X. 1926 se je izvozilo celokupno 10.962.82 kg in sicer v:

Kraljevino SHS	513.15 kg
Avstrijo	644.95 kg
Nemčijo	1905.39 kg
Ogrsko	257.02 kg
Italijo	1283.41 kg
Poljsko	404.00 kg
Cehoslovaško	1441.54 kg
Švico	216.20 kg
Norveško	282.50 kg
Sev. Ameriko (Algir)	81.00 kg

skupaj 7.029.16 kg

Prodaja. Dne 9. novembra t. l. se bo vršila pri direkciji državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede prodaje starih sodov (2150 kom). Predmetni oglas s natančnejšimi podatki je v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Brezplačno pregledovanje jajc na trgu. Opozarjamo občinstvo, da bo ljubljansko mestno tržno nadzorstvo odslej dnevno od ½10. jutraj, izvemši nedelje, brezplačno pregledovalo jajca, ki jih kupijo

LISTEK.

ODREDBE O DRŽAVNIH NABAVAH PO ZAKONU O DRŽAVNEM RAČUNOVODSTVU O NJHOVEM IZVAJANJU V PRAKSI.

(Referat tajnika Centrale industrijskih korporacij g. dr. Cvetka Gregoriča na IV. gospodarskem kongresu v Beogradu.)

(Konec.)

Globa, ki je jako visoka, se pobira tudi takrat,

1. kadar država nima nikake škode od tega, da dobavitelj ni držal roka, na primer da v roku, dogovorjenem za nabavo, predmeti državi še niso potrebni, ker niso izpolnjeni razni drugi pogoji za njihovo porabo, na primer hiša, za katero je nabaviti železno strešno konstrukcijo, ali železniška proga, za katero je dobaviti tračnice, še ni dovršena.

2. Globa se pobira tudi, če so državni organi sami krivi, da se prevzem ni pravočasno izvršil, na primer država ni pravočasno dovršila predel, katera bi imela dokončati, državni organi so prepozno prišli, da prevzamejo blago itd.

3. Globa se mora plačati, dasi je ovira za dobavitelja v resnici bila nepremagljiva, tako da pomeni zanj v resnici višjo silo. Tak slučaj je, ako povzroča oviro

počasnost državne administracije, na primer nepredvidene težave carinskega poslovanja pri uvozu surovin in pomožnih sredstev, pri postopku za dovoljenje vršiti plačilo v inozemstvu, pri počasnem transportu sirovine po železnici itd. Dogoditi se more pa tudi slučaj nepremagljive sile pri subliterantu, vsled česar blago, potrebno domačemu podjetniku za delo, ne dospe pravočasno.

Neusmiljeno pobiranje globe od strani države je v velikem nasprotju z dejstvom, da država jako počasi plačuje prevzeto blago. Dogaja se pogosto, da podjetniki po cele mesece čakajo na izplačilo svoje terjatve, a ne dobe za to nikakih obresti kljub veliki vsoti globe, katero so morali plačati za zakasnitev dobave, koja ni povzročila državi nikake škode.

So primeri, da je poraba čl. 99 a brez stvarnega in upravičenega razloga ne le zajela podjetniku ves zaslužek, ampak da je izgubil vse, kar bi imel dobiti, država pa je prišla do blaga brez denarja, ker je globa dosegla pogojeno ceno.

Da se preprečijo škode, katere povzroča podjetnikom čl. 99 a, predlagamo, da se ta člen sledeče dopolni:

»V slučaju, da država nima nikake škode od zakasnitve dobave in podjetnik prosi iz opravičljivih razlogov za podaljšanje dobavnega roka, ali v slučajih, v

katerih je državna administracija otežila pravočasno oddajo naročila, se dovoli podaljšanje roka brez plačila globe.

Pri preračunavanju kazni se upošteva samo oni del dobave, kateri je bil v resnici prepozno oddan.

Za prepozno dobavljeni material se ne smatra oni material, katerega prevzemna komisija odkloni vsled poškodbe pri prevozu ali iz katerih drugih razlogov, nastalih brez krivde dobavitelja.

Za nepremagljivo oviro se smatrajo vse elementarne nezgode, mobilizacija, vojna, ovira v obratu, štrajk, bojkot, smrt, ropanje, sabotaža, pomanjkanje vagonov, požar in to v lastnem podjetju ali v tovarnah, odnosno državah, iz katerih dobiva dobavitelj material za pogon, sirovine, pomožna sredstva, dele za dovršitev dobave itd.

Prošnja za podaljšanje dobavnega roka se mora vložiti najkasneje do dneva, ki je določen za dobavni rok.

Upoštevanje pogodbe.

O tem vprašanju smo že govorili v splošnem delu referata. Načelo vprašanja pogodbe se mora v zakonu izrecno naglasiti. Čl. 48. naj se v prvem in drugem odstavku popolni sledeče:

»Pogodbe, katere je država sklenila, morata oba pogodnika najvestnejše iz-

polnjevati in se ne morejo naknadno menjati ali razveljaviti brez pristanka obeh pogodnikov, razen s sodbo rednega sodišča v slučajih, predvidenih v državnih zakonih.

Razveljavljenje ali izmenjava pogodbe v korist dobavitelja - podjetnika dopustna je samo z odobritvijo državnega sveta.

Za člana posvetovalnega odbora, ki daje izjave o izpremembi ali razveljavljenju pogodbe, je treba imenovati tudi enega zastopnika gospodarskih krogov vsake pokrajine in to radi poznavanja tamošnjih prilik in v svrhu pravičnejše odločbe.

Pooblastilo ministra za sklepanje pogodb.

Po čl. 85. morejo ministri skleniti praviloma samo posle za dobo enega leta. To pravilo ima nekaj izjem.

Nadaljno novo izjemo je treba, da tvorijo pogodbe, koje predvidevajo nabavo fabrikatov z daljšim dobavnim rokom.

stranke na trgu. Vsakdo, ki se hoče poslužiti pregleda, naj se zgleda v pregledovalnici jajc, ki se nahaja na Vodnikovem trgu med manufakturnimi lopami.

Češki premog na Angleško. Celi vrsti čehoslovaških premogovnikov se je posrečilo skleniti z Anglijo pogodbe za dobavo premoga na dolgi rok. Dogovori gredo deloma do prihodnje pomladi in jamčijo premogovnikom prodajo velikih množin. Tako bo konjunktura češke premogovne industrije trajala naprej tudi po končanem rudarskem štrajku na Angleškem. Zaposlenost v premogovnikih je zato prav dobra.

Ameriški bombaž. Ameriški producenti bombaža si na vse kriplje prizadevajo, da bi zadržali padec v ceni bombaža. V ta namen so ustanovili sklad 100 milijonov dolarjev, s katerim hočejo odvzeti trgu 1 milijon bal bombaža. Da izenačijo preveč bombaža na trgu, hočejo nadalje zmanjšati kulturni prostor bombaža za 25 odstotkov. Vodilni bankirji podpirajo ta načrt, med njimi tudi ravnatelj teksaške Federal Reserve Banke.

Trgovinska pogajanja s Francijo. Pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe s Francijo, ki se vodijo že dalj časa med našo in francosko delegacijo v Parizu, se bližajo koncu. Kakor se poroča, se vrača naša delegacija okoli 20. oktobra v Beograd, da predloži vladi svoje poročilo. Takoj nato se bodo pričela trgovinska pogajanja s Čehoslovaško, pozneje z Madžarsko, Grčijo in Španijo.

Industrija.

Nemški premog za Belgijo. Belgijci se pogajajo o dobavi ruhrskega premoga za belgijsko industrijo. Belgijski premogovni trg je od dne do dne bolj kritičen. Ker ni zadosti kuriva, morajo belgijski obrati svoje delo zmeraj bolj omejevati, oziroma tudi opustiti. Zlasti velja to za plinska podjetja. Dosedanja dobava ruhrskega premoga krije komaj polovico potrebe. Da zajamči redno plovbo, je vlada zaplenila 10.000 ton premoga. Ruhrske premogovni sindikat pa belgijskim željam menda ne bo mogel ustreči; pravijo, da je prenapetost na ruhrskem premogovnem trgu bolj škodovala kot koristila. Če mislimo samo par let nazaj, vidimo, kako temeljito se je ves položaj spremenil.

Razpad ogrskega katunskega kartela. Ni še dolgo, ko so napravili na Ogrskem katunski kartel. Člani kartela so se zavzeli, da ne bodo v svoji produkcijski panogi podpirali nobene nove ustanovitve in da se bodo držali dogovorjenih prodajnih pogojev. Če se kdo ne bi pogojev držal, so bile določene stroge kazni. A tovarne so si kljub temu še zelo konkurirale in so se zato začeli poskuski kontingentiranja produkcije. Tozadevna pogajanja pa niso privedla do nikakršnega uspeha, ker ni hotela niti ena tovarna svoje produkcije znižati. Sedaj so pričeli z novimi pogajanjimi o kontingentiranju produkcije in so obenem sklenili, če pogajanja ne bodo privedla do nobenega pozitivnega rezultata, da bodo 30. novembra kartel razpustili. Splošno se pa vodi na Ogrskem hud boj proti kartelom, ker karteli svojo moč premočno izrabljajo in nastavljajo neprimerno visoke cene.

Kriza solitra v Chile. Vsled vedno večje produkcije umetnega solitra je nastopila v chilenski soliterski industriji težka kriza. Od 149 obratov jih 89 počiva, drugi pa še pridejo, je neizogibno. Pogajanja Zveze chilenskih producentov solitra z evropskimi kupci so potekla brez uspeha. Skupna množina lani prodanega solitra je znašala 2.277.638 ton, docim so v tekočem letu prodali do začetka oktobra samo 43.400 ton! V prvi letošnji polovici je dala izvozna carina 23.500.000 pesov manj kot v prvi lanski polovici. Vsi chilenski carinski dohodki so se v tem času znižali za 10 milijonov pesov. Chilenska vlada se še ni odločila, ali naj izvozno carino za soliter zniža ali ne. Če pomislimo, da daje izvoz solitra državi Chile več kot polovico vseh dohodkov, nam bo ta pojav povedal, v kakšni nevarnosti je chilensko gospodarstvo. Obenem nam bo pa tudi povedal, da bodo morali biti Chilenci v obmejnih sporih s Perujem in Bolivijo bolj popustljivi. Za vsem temžijo U. S. A.

Rumunska letina. Po uradni statistiki je pokrival s pšenico posejani svet letos 3.330.000 ha, z ržjo posejani 295.000, ječmen 1.552.000, oves 1.078.000. Pridelek

je znašal: pšenica 310.000 vagonov, rž 30.000 vagonov, ječmen 173.000 vagonov, oves 122.000 vagonov. Od skupnega pridełka v izmeri 635.000 vagonov jih je namenjenih 242.000 za izvoz. Velikanski so naporji vlade za dobavo potrebnega števila transportnih vagonov.

Poljski petrolej. Gališka karpatska delniška družba je navrtala tri nove jame v Zahodni Galiciji. Petrolejska družba »Galizia« ustanavlja v Nemčiji lastno delniško družbo, ki naj se peča s prodajo surovega petroleja te družbe. Surovi petrolej kaže navzgor idućo tendenco cen. Začasna pogodba za novi poljski petrolejski kartel je od prejšnjih udeležencev že podpisana.

Lokomotive v Rumuniji. Doslej v Rumuniji niso imeli nobene tovarne za izdelovanje lokomotiv in so morali vse lokomotive v inozemstvu naročiti. Tovarne v Rešici so pa zgradile sedaj tudi lokomotivno tovarno, in prav te dni je izdelala ta tovarna prvo rumunsko lokomotivo, ki teče s hitrostjo 120 km na uro. Z ozirom na dobro kvaliteto nove lokomotive so rumunske državne železnice oddale tovarni v Rešici 50 odstotkov nabavnih naročil, sklenjenih na temelju velikega investicijskega načrta.

Juta. Položaj industrije jute na Češkem smatrajo za precej nejasen. Izgleda za prihodnje leto presojajo bolj neugodno, konsum je oprezen. Vsled manjšega sladkornega pridełka bo potrebnih tudi manj vreč, in te so med glavnimi proizvodi industrije jute. Češka jutna industrija dela s 70-odstotno kapaciteto. — Letošnja svetovna produkcija jute izkazuje rekordno število 10.888.000 bal, konsumenti so zelo oprezní, pričakujejo znižanja cen. Nemci so to okolnost že uvaževali in so od 1. oktobra naprej cene izdelkov jute znatno znižali.

Poljski petrolej. Produkcija petroleja v boryslavskem okraju je znašala v avgustu 4500 cistern po 10 ton napram 4600 cisternam v istem mesecu lanskega leta. Povprečna dnevna produkcija je dala 144 cistern, lani pa 149 in letos v juliju tudi 149. Nazadovanje produkcije obstoji v tem, da stari viri pešajo, novih pa ne odpirajo. Je pa še veliko vrelcev ob pobočju Karpatov.

Švedsko železo. Največja švedska železoeksporna družba se imenuje Graen- gesberg. Njene pošiljke po morju so se v septembru zelo pomnožile in so veliko večje kot v avgustu ali pa v lanskem septembru. Znašale so 812.000 ton, v avgustu 653.000, v lanskem septembru pa 647.000 ton. Od 1. novembra 1925 do 30. septembra 1926 znaša eksport 5 milijonov 643.000 ton, v odnosnih prejšnjih mesecih je pa znašal 7.368.000 ton. To- rej se je šele prav v zadnjem času obrnilo na bolje.

Denarstvo.

Uradni tečaj dinarja za mesec oktober. Za vsa državna izplačila v tuji valuti v mesecu oktobru 1926 veljajo naslednji obračunjevalni tečaji: 1 napoleonor 218,70, 100 francoskih frankov 160, 100 belgijskih frankov 155, 100 grških drachem 67, 100 italijanskih lir 205, 100 švicarskih frankov 1092, 100 španskih pezeta 860, 100 nizozemskih goldinarjev 2263, 100 danskih kron 1500, 100 švedskih kron 1511, 100 finskih mark 142, 1 angleški funt 274,70, 1 egiptovski funt 282, 1 ameriški dolar 56,50, 100 rumunskih lejv 30, 100 bolgarskih levov 40, 1 papirnata turška lira 30, 100 papirnatih turških piastrov 30, 100 češkoslovaških kron 167,60, 1 avstrijski šiling 8, 1.000.000 madžarskih kron 790, 1 poljski zlat 6,20, 1 zlata nemška marka 13,46 Din.

Poslovanje italijanskih borz. Dne 12. t. m. je razposlal italijanski finančni minister vsem nadzornikom državnega zaklada in posameznim borzam okrožnico, v kateri jih pozivlja na pažnjo pri izvrševanju predpisov, ki določajo poslovanje borz. Nedavni pretreslaji na borzah so nam dokaz, da se borzni predpisi niso vedno in vedno izvrševali; nadalje odreja okrožnica, da morajo od 18. t. m. dalje borze objavljati na prvi strani svojih izkazov seznam vrednostnih papirjev. Na seznamu mora biti navedeno tudi število prodanih papirjev, in sicer posebej za one, ki so bili prodani za gotov denar ter posebej za one, ki so bili prodani na roko.

Francoski proračun. Finančna komisija francoskega parlamenta je sestavila proračun za leto 1927. Po tem načrtu bodo

znašali izdatki 39.383.349.274 frankov, dohodki pa 39.960.481.489 frankov, tako, da bo državni proračun Francije leta 1927 aktiven s 568 milijoni.

Kreditno zavarovanje v Avstriji. — V Avstriji izdelujejo sedaj načrt kreditnega zavarovanja. V poletnih mesecih prekinitvi pogovori so se spet pričeli. Načrt misli na ustanovitvi akcijske družbe z državno pomočjo, dalje na neobdavčeno nabiranje rezerve z državno pomočjo. Akcijski kapital bo določen menda s pet milijoni šilingov. Glede protizavarovanja se dogovarjajo z Nemčijo, Anglijo in Švico.

Objave generalnega konzulata kraljevine Italije. Italijansko ministrstvo financ razglasa temeljem kraljevega dekreta z dne 9. septembra 1926, da z 31. decembrom 1926 preneha zakonita veljavnost italijanskih državnih bankovcev po 25 italijanskih lir v splošnem denarnem prometu. S 30. junijem preneha njih veljavnost sploh. Navedeni bankovci se morejo med tem časom zamenjati pri od- delkih kraljeve blagajne in pri vseh poštnih uradih kraljevine Italije.

Promet.

Poštna zveza v okrožju direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani. Kakor lanske leto je izdala Direkcija pošte in telegrafa tudi letos razpored poštnih zvez v posebni brošuri, ki se prodaja po 20 dinarjev, v Ljubljani »Narodna«, »Jugoslovska« in »Kleinmayer & Bambergov« knjigarna ter pri pošti Ljubljana 3, po večjih prometnih krajih pa pri poštah, na kar opozarjamo trgovske in obrtne kroge.

RAZNO.

† **Ivan Kajfež.** Veletrogovalca in industri- jalca g. A. Kajfeža je zadela težka usoda. Po daljši, hudi bolezni mu je umrl njegov najstarejši sin, komaj 20 letni, nadebudni Ivan. Veleposlovani družini g. Kajfeža naše iskreno sožalje.

Češka sladkorna kampanja. Denarna potreba sladkorne češkoslovske indu- strije povodom sladkorne kampanje je prav majhna. Potrebo krijejo v velikem delu krajevni denarni zavodi. Zahteve na osrednje denarne zavode se bodo pojavile najbrž šele v začetku rafinadnega dela, ko bo potreba denarja večja, pa bodo tudi na daljši čas razdeljene. Pro- ducenti pese v mnogih slučajih tovarnar- jem peso kar kreditirajo.

Novinarska kredita. »Uradni list« z dne 12. oktobra 1926 objavlja od ministra za socialno politiko izdano uredbo z zakon- sko močjo o ureditvi razmerja med no- vinarji in lastniki listov, katero uredbo so 29. septembra 1926 objavile beograjske »Službene Novine«.

Za nemško-francosko zblizanje. Fran- coska in belgijska vlada sta pripravljene pričeti potom svojih poslanstev z ame- riškimi krogi pogajanja o izročitvi nem- skih železniških obveznic v znesku 5 mi- liard mark na ameriškem trgu. To bi po- menilo, da si je Poincare osvojil Brian- dov načrt o nemško-francoskem zbliza- nju. Kakor se doznava, niso razni krogi v Zedinjenih državah prav nič nasprotni temu načrtu. Zahtevajo pa, da Francoska prej ratificira pogodbo o vojnih dolgovi- h.

Po svetu. Pri angleških in ameriških bankah je najela Belgija kredit 100 mi- lijonov dolarjev v svrhu stabilizacije va- lute. Denar bo mobiliziran v dveh obro- kih, po 70 in 30 milijonov dolarjev. — Do 31. marca 1927 so se Čehi in Poljaki tako pogodili, da ne bodo uvažali železa in železnih izdelkov v obojestransko car- nisko ozemlje. — Bank of England je nakupila v zadnjem času za 1.570.000 funtov zlata, večji del za Nemčijo. — Predsednik newyorške borze je v nekem govoru priporočal ožje sodelovanje borz v New Yorku, Londonu, Parizu in Berli- nu. — Prva ogrska splošna zavarovalna družba bo zvišala svoj akcijski kapital od 800.000 na 3.200.000 pengö. Nove ak- cije bodo ponudili starim delničarjem v razmerju 1:3. Tudi druge zavarovalne družbe hočejo glavnico zvišati. — Od 1. oktobra naprej se smejo izdajati na Ogr- skem samo menice, glaseče se na pen- gö. — Krupp se je večkrat poskušal ustaliti na Ogrskem, pa ni šlo, ker je ogrska železna industrija zaščitena. Po- skušil je priti do cilja po ovinkih in je kupil ogrsko tovarno. Sedaj bo pa šlo. — Predsednik zveze ogrskih industrijev

bo postal veleindustrijalec Fellner. — Finančni položaj Danske je prav ugoden. Valuta je dosegla predvojno višino in čaka samo še na zlato vpeljavo. Državni proračun je resnično v ravnovesju. Z na- daljnimi prihranki v državnem proraču- nu hočejo olajšati davčna bremena. Zla- sti pa hoče obdavčiti vlada mrtve kapi- talije, čeprav le v majhni izmeri, in hoče tako spremeniti brezposelnost v rodo- vitno produktivnost. — Kot vzrok polo- ma Ruskoazijske banke navajajo padec cene srebra. — Sovjetska vlada namera- va zvišati blagovno tarifo na železnica- h za 10 do 20 odstotkov in hoče doseči s tem višji donesek 110 milijonov rubljev. Zvišanje bo stopilo v veljavo 15. oktobra. — Posojilo mesta Tokio je bilo v Lon- donu v par urah podpisano. — Ogrri bodo neko tovarno vagonov spremenili v to- varno avtobusov. To bo prva taka tovar- na na Ogrskem, doslej so morali avto- buse vse importirati. — V septembru je delalo v Ameriki 216 plavžev, v avgu- stu 214, v lanskem septembru 200. — Poljski izvoz premoga v Rusijo raste ne- prestano. — Čehi nadaljujejo trgovska pogajanja z Nemčijo in bodo obnovili pogajanja s Švico. — Drva so se na Ogr- skem v zadnjih 14 dneh podražila za 20 odstotkov. Import iz Slovaške naj bi ce- no zopet znižal. — Tovarne gumija na Angleškem so znižale ceno pnevmatik za motorna kolesa in avtomobile za 7 in pol do 20 odstotkov. — S sladkorno peso obdelani prostor na Poljskem, se je le- tos povečal za 10,2 odstotka in znaša se- danj 185.000 hektarov. Analiza je izkaza- la 14,1 odstotek sladkorne vsebine na- pram 13,9 odstotkom v lanskem letu. — Nemške plovne družbe zvišujejo voz- nino. — Rudarski štrajk na Angleškem je zadel tudi predilnice; ne morejo do- sti izdelovati in sklepajo sedaj pogodbe z industrijo v Lodžu, da izdeluje blago za angleške kolonije. — Pogajanja za Stinnesovo posojilo v Ameriki v znesku 25 milijonov dolarjev so zaključena. — Po navoženih množinah sladkorne pese in po njeni kvaliteti računijo na Ogrskem na produkcijo dveh milijonov ton slad- korja. En milijon hočejo porabiti doma, en milijon pa hočejo tovarne eksportira- ti. Veliko kupčij je že sklenjenih. — Na Ruskem nastajajo nova gospodarska podjetja. V bližini Bakuja so zgradili največjo stavbo v Sovjetski Rusiji za iz- delovanje mila in olja iz bombaža. Vsa- ko leto bo podjetje predelalo 4 milijone pudov bombaža. Neko drugo podjetje se peča z dobavo gazolina in računijo z let- no kapaciteto 9 milijonov pudov. — V inozemstvu je nad 30.000 s čehoslova- škim premogom naloženih vagonov. — V trgovini z demanti že 30 let ni bilo ta- kega povpraševanja kot sedaj, pravi lon- donski demantni senzal Gordon Nathan. Cene so poskočile za 15 do 20 odstotkov.

Ljubljanska borza.

V sredo 13. oktobra 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 den. 73; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 305, bl. 308; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. za- dolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 193, bl. 197; Ljubljanska kreditna banka, Ljub- ljana den. 155; Merkantilna banka, Kočevje den. 94, bl. 98; Prva hrvaška štedionica, Zagreb den. 865, bl. 870; Kreditni zavod za trg in ind., Ljubljana den. 165, bl. 175; Stroj- ne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 105; Združene papirnice Večje, Gorjane in Med- vode d. d., Ljubljana den. 102; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 55, bl. 65; »Se- šir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 104, bl. 104, zaklj. 104.

Les: Trami merkantilni, 5/6 — 5 m dolgi, 5/6 — 4 m, 6/7 — 5 in 6 m dolgi, feo meja 1 vag. den. 308, bl. 308, zaklj. 308; Deske, smeka, jelka, 14 mm, I., II., III., monte, od 16 cm napr., feo meja 4 vag. den. 590, bl. 590, zaklj. 590; deske, smreka, jelka, I., II., III., monte, 18 mm, od 16 cm napr., feo meja 1 vag. den. 495, bl. 495, zaklj. 495; deske, smre- ka, jelka, 20 mm, I., II., III., monte, pod me- ro, feo meja 1 vag. den. 440, bl. 440, zaklj. 440; bukovi ostrorobi plohi, naravní, od 2 m napr., feo meja: la 1 vag. den. 900, bl. 900, zaklj. 900; Ila 1 vag. den. 750, bl. 750, zaklj. 750; trami, merkantilni, po kupčevi noti, feo meja 3 vag. den. 315, bl. 315, zaklj. 315; pse- nica nova, feo nakl. postaja bl. 267,50; kora- za stara, feo vag. nakl. postaja bl. 168; kora- za umetno sušena za X., XI., XII., feo vag. nakl. post. bl. 150; kora za nova v klipu, feo vag. nakl. post. bl. 80; rž domača, feo nakl. post. bl. 215; oves novi, feo nakl. post. bl. 155; tižol beli novi, feo vag. nakl. post. bl. 135; krompir rani, feo vag. slov. post. bl. 90; la- neno seme, feo Ljubljana den. 380; laneno seme Podravina, feo Ljubljana den. 370; se- no sladko, stisnjeno, feo vag. slov. postaja bl. 100.

Veletrgovina
A. SARABON
 v Ljubljani
 priporočila
špecerijsko blago
 raznovrstno žganje
 moko in
 deželne pridelke
 raznovrstno
 rudninsko vodo
 Lastna pražarna za
 kavo in mlin za di-
 šave z električnim
 obratom.
 CENIKI NA RAZPOLAGO!

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg dne 9. oktobra 1926.
 Toplejše vreme je privabilo to pot še več kupcev na ta prav dobro založeni trg, kakor običajno. Bilo je 43 s svinjskim mesom, 28 z zemljem, čebulo in zelenjavo, 16 s krompirjem in 22 s sadjem naloženih voz na trgu. Slaninariji so prodajali svoje blago kakor običajno po 10.50 do 25, oziroma po 14 do 17 Din (na debelo) 1 kg, domači mesarji so ostali pri svojih dosedanjih cenah. — **Perutnine** je bilo okoli 800 komadov in se je prodajala po 12.50 do 85 Din komad, domači zajci 5 do 25 Din komad. — **Krompir** so prodajali po 5 do 6 Din mernik (7 in pol kg) oziroma Din 1.25 do 2 kg, salata 2 do 4, čebula 3 do 5, paradižniki 2.50 do 4, kisl zelje 4 do 4, kisl repa 2 Din kg, kumarice 0.25 do 2, karfiol 2 do 7, ohrovt 0.25 do 2, zeljnate glave 0.75 do 3 Din komad. — **Mlečni proizvodi:** mleko 2 do 2.50, smetana 12 do 14 Din liter, maslo surovo 36 do 40, kuhano 44 do 48, čajno 50 do 60 Din kg; jajca 1.50 do 1.70 Din komad. Med 25 do 30 Din kg, sirček 1 do 8 Din hlebček. Fižol, ki se izvažajo v veliki množini v Italijo — 2 do 2.50 Din kg. Sadje: hruš in jabolka (so dražje) 3 do 7, češnje (so dražje) 3 do 5, breskve 3 do 6 Din 1 kg, grozdje 8 do 12 Din kg, limone 0.75 do 1.50 Dni komad, kostanj surovi 2.50 do 3.50 Din, pečeni 7 do 8 Din liter. **Cvetlice:** Kljub bližnjemu koncu jeseni se prinaša še vedno precej cvetlic

na trg, ker jih ljudje še vedno radi kupujejo. Cene: 0.25 do 5, z lonci vred 15 do 50 Din komad. — **Lesena in lončena roba:** 1 do 80 Din komad, brezove metle 2.25 do 5 Din komad, koruzna slama 25 do 30 Din vreča, leseni ročni vozički 100 do 300, lesene kočije 1500 do 2500 Din komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 6. t. m. so kmetje pripeljali 16 voz sena, 4 otave in 11 slame, v soboto 9. t. m. pa 8 voz sena, 2 otave in 6 voz slame na trg. Cene so bile senu 75 do 100, otavi 70 do 85, slami pa 40 do 50 Din za 100 kg.

Borza dela v Mariboru. Pri tej borzi je od 3. do 9. t. m. iskalo dela 80 možkih in 36 ženskih t. j. 116 oseb, 130 oseb t. j. 85 možkim in 45 ženskam je bilo delo ponujeno, delo je pa dobilo 30 možkih, 42 ženskih, skupaj 72 oseb, 7 možkih in 42 ženskih t. j. 49 oseb je bilo izbranih iz evidence in 26 oseb in sicer 16 možkih in 10 žensk je odpotovalo. Od 1. januarja do 9. oktobra pa je dela iskalo 5518 oseb, 5617 osebam je bilo delo ponujeno, 2537 oseb je dobilo delo, 3199 je bilo izbranih iz evidence in 636 jih je odpotovalo. — **Pri mariborski borzi dela dobi delo več rudarjev za Francijo, ključavničarjev in mizarjev za tovarno vagonov v Kruševac (Srbija), kolarjev, sodarjev in šivilj za perilo za Maribor.**

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 8. X. 1926 se je pripeljalo 633 svinj, 2 ovci in 2 kozi, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad Din 62—100, 7—9 tednov stari 125—150, 3—4 mesece stari 250—300, 5—7 mesecev stari 420—450, 8—10 mesecev stari 525—550, 1 leto stari 1000—1200; 1 kg žive teže 9.50—10, 1 kg mrtve teže 15—17, koze komad 150 Din. Prodalo se je 210 svinj, 1 koza.

Hmelj in sadje v Sloveniji. Hmelj, katerega so pred dvema letoma začeli poskusno saditi pri Sv. Petru in v Hočah pri Mariboru, se je prav dobro obnesel. Letos se ga je izvozilo do 1. oktobra 80 vagonov preko Maribora in sicer je bil odposlan v Avstrijo, Nemčijo, Holandijo, Francijo itd. — Bosna je sicer odposlala na vagone in vagone češpelj preko Maribora, toda tudi Slovenija in posebno pa Maribor in okolica sta izvozila in še izvažata velike množine češpelj, jabolk in hrušk v Avstrijo, Nemčijo in Holandijo in so se vsled tega cene na domačem trgu tudi zvišale. Da je pa sadje v Sloveniji res prvovrstno nam dokazuje dejstvo, da je pred kratkim prišlo več trgovcev iz Holandije v Maribor in okolico, kjer so pokupili velike množine sadja deloma že obranega, deloma pa še na drevesih.

Dunajski goveji sejem (11. t. m.). Dagon 3337 glav; od tega 1126 iz Jugoslavije. Pocenili so se le slabše blago in bikci za 5 do 10 grošev pri kilogramu. Za žive teže notirajo: voli I. 1.55—1.80 (izjemno 1.85—2.10), II. 1.25—1.45, III. 0.95 do 1.20, bikci 1.05—1.40, krave 0.85—1.45 (1.65), slaba živina 0.50—0.80 šilinga.

Dunajska borza za kmetijske produkte (11. t. m.). Ameriški in budimpeštanski tečaji koncem minulega tedna niso pokazali kakšnih pomembnih sprememb. Dunajski promet je bil mrtev. Le za turščico je bilo živahnejše zanimanje. Tudi oves je tendiral malo prijaznejše. Uradne notice so ostale nespremenjene. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica domača 38—39, madžarska potiska 42.50 do 43.50 rž 27.25—28.75; turščica 26.50 do 27.50, oves domači 24.50—25.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. oktobra t. l. ponudbe za dobavo armatur za plinsko razsvetljavo ter za dobavo raznega železa. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 20. oktobra t. l. ponudbe za dobavo gramoza; do 22. oktobra t. l. za dobavo 100 q portland-cementa, za dobavo 100 q negašenega apna; do 23. oktobra t. l. za dobavo električnega materiala. — Direkcija državnega rudnika v Zabukoveci pri Celju sprejema do 26. oktobra t. l. ponudbe za dobavo strešne lepence in železne pločevine ter glede dobave mineralnih strojnih olj in masti. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 30. oktobra t. l. pri komandi IV. armijske oblasti v Zagrebu glede pobiranja svinca iz vseh zaščitnih nasipov vojnih strelšč za čas od 10. novembra t. l. do 9. novembra 1927. — Dne 30. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave delov pri železniških prelaznih napravah. — Dne 2. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 300 ton strojnega peska (Schlackensand); pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave platnenega materiala ter glede dobave inventarskega materiala. — Dne 3. novembra t. l. pri glavnem sanitetskem slagališču v Zemunu glede dobave 7000 kom. raznih plaščev (bolniški, bolničarski, zdravniški itd.); pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave materiala za mašenje ter glede dobave strešne in zidne opeke. — Dne 4. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic

in Ljubljani glede dobave lijakov za stranišča, glede dobave 100 ton plinskega premoga, glede dobave 100 kom. Mainzer kož, črne barve za prehodne mehove; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede oddaje električne inštalacije in dobave potrebnega materiala za elektrifikacijo skladišča v dubrovniški luki. — Dne 5. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 925 kg bakrenih cevi, glede dobave raznih lokomotivnih delov in delov za plinsko razsvetljavo osebnih voz ter glede dobave raznih odlitkov iz bron in medenine; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznih žebeljev. — Dne 6. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 220.000 kg lesnega oglja, 40.000 kg plinskega koksa za kovače in 60.000 kg livarskega koksa; pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave 42 stebrov iz litega železa za privezovanje ladij; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave kolesnih obrobov in osi, glede dobave ekscentričnih gonilnih ročic za lokomotive ter glede dobave 16 brusnih kamnov. Dne 9. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 150.000 kg katranovega olja; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 5000 m³ točlenega in 1100 m³ jamskega gramoza, glede dobave 2800 kg ležiščne volne ter glede dobave 400 parov cokelj za pepeljarje; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave bandaž za lokomotive. — Dne 10. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega železnega materiala (verige, žica pocinkana itd.) ter glede dobave zakivaka, matic, zateg in podložnih plošč; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 3000 kg jedrnatega mila, glede dobave Böhlerjevih pristojev in rezervnih delov, glede dobave karbidnih gorilcev (41.000 kom.) ter glede dobave 24. kom. signalnih svetilk za lokomotive. — Dne 11. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave usnjenega in vrvarkega materiala; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 1 plošče iz bron v teži ca 420 kg, glede dobave 100 ton bukovega oglja ter glede dobave platnenih snažljivih rutic za snajenje lokomotiv. — Dne 12. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave razne pločevine ter glede dobave raznega železa; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave raznega steklenega materiala, glede dobave 10.000 kg pisanega bombaža ter glede dobave mazilnih blazinic. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Edino šivalni stroji in najboljše kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le
JOS. PETELINCA
 Najnižje cene! Tudi na obroke!
 Gritzner Adler
 Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika
 Pouk v vezanju brezplačno. — Večletna garancija.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenike

TRIKO-PERILO
 za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogovce, do kolence, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, klobi, šifoni, žepni robci, palice, vilice, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri trvdki

Josip Petelinc
 Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Najnižje cene! Na veliko in malo!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopu)

Brzjavke: Kredit Ljubljana

Telefon štev. 40, 457, 548, 805, 806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, salu-depositi itd. itd.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin.
 Lastna knjigovoznica
 TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, statute, vabila, letake, lepake, posetnice i. t. d.
 TELEFON ŠT. 552